محمد اعرابیان

جزوه درس الکترونیک کاربردی

جلسه سیزدهم

برای جزئیات بیشتر **اسکن کنید**

نسخه ۱.۱ | تهیه شده در بهمن ۱۴۰۰

تمامی حقوق این جزوه برای **محمد اعرابیان** محفوظ است.

تحلیل سیگنال کوچک ترانزیستور FET

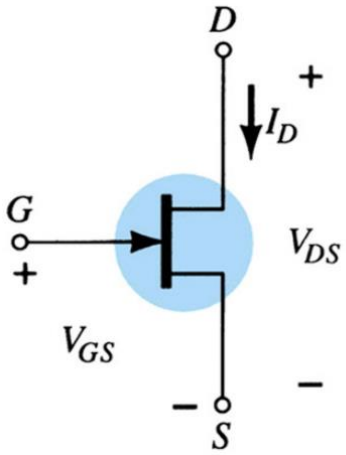

مزایای FET:

- افزایش ولتاژ عالی
- امپدانس ورودی بالا
- مصرف کم
- محدوده فرکانس خوب

هدایت انتقالی JFET (g_m) : نسبت تغییرات جریان درین ΔI_C به تغییرات ولتاژ سورس ΔV_{GS} به ازای ولتاژ درین سورس ثابت را هدایت انتقالی دینامیکی می‌نامند و تابع نقطه کار ترانزیستور است. چون منحنی مشخصه انتقالی برای JFET غیر خطی است هدایت انتقالی در نقاط مختلف آن متفاوت است.

$$g_m = \left.\frac{\Delta I_C}{\Delta V_{GS}}\right|_{V_{DS}= \text{مقدار ثابت}}$$

$$g_m = \frac{2I_{DSS}}{|V_P|}\left(1 - \frac{V_{GS}}{V_P}\right)$$

برای $V_{GS} = 0 \Longrightarrow g_{m_0}$

$$g_{m_0} = \frac{2I_{DSS}}{|V_P|}$$

$$g_m = g_{m_0}\left(1 - \frac{V_{GS}}{V_P}\right)$$

$$g_m = g_{m_0}\sqrt{\frac{I_D}{I_{DSS}}}$$

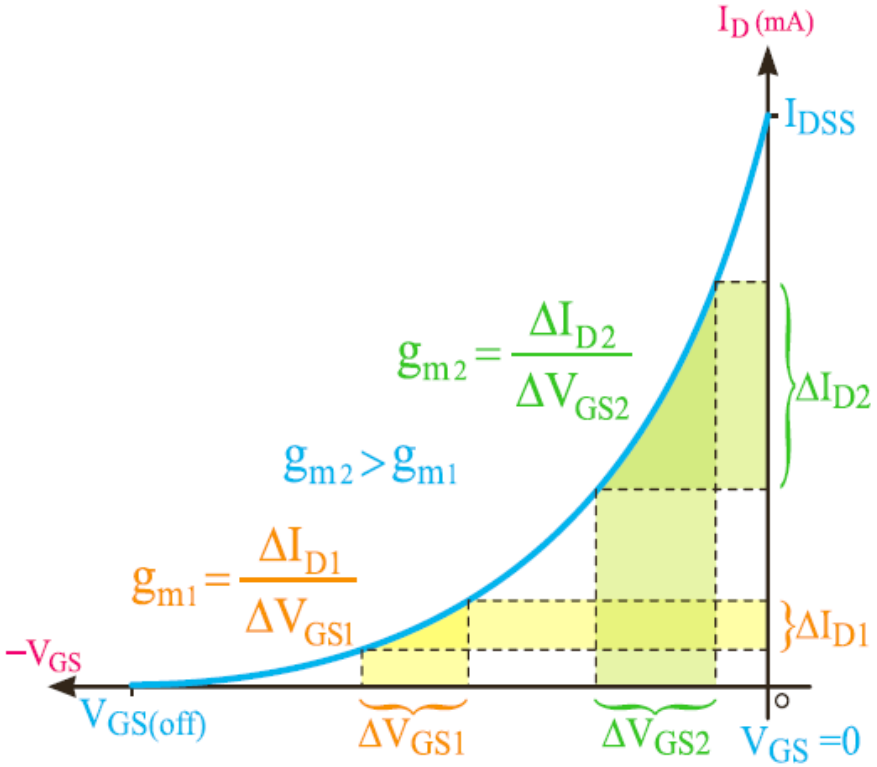

I_D	I_{DSS}	$\frac{I_{DSS}}{2}$	$\frac{I_{DSS}}{2}$	$0mA$
g_m	g_{m_0}	$0.707g_{m_0}$	$0.5g_{m_0}$	0

تحلیل سیگنال کوچک:

مقاومت ورودی ترانزیستور JFET در حد بسیار زیاد $(1000M\Omega)$ است. که می‌توان آن را بی‌نهایت فرض کرد.

$$Z_{in} \approx 1000M\Omega \approx \infty$$

مقاومت خروجی ترانزیستور JFET شبیه به ترانزیستور BJT است، که برابر ۱ تقسیم بر y_{os} می‌باشد.

واحد y_{os}، μs است. مقاومت خروجی ترانزیستور JFET را با r_d نمایش می‌دهند.

$$Z_o = r_d = \frac{1}{y_{os}}$$

که r_d، تغییرات ولتاژ درین سورس به تغییرات جریان درین می‌باشد.

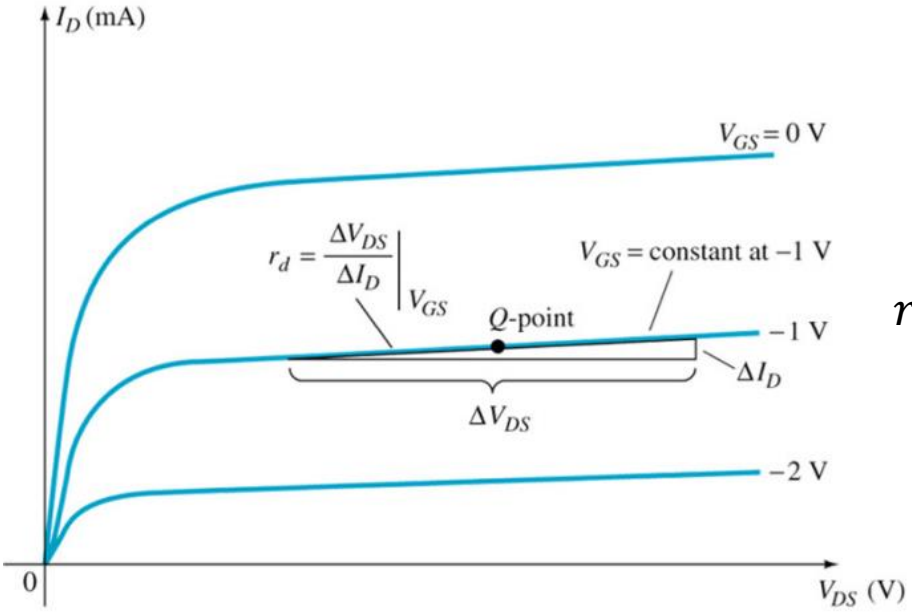

$$r_d = \frac{\Delta V_{DS}}{\Delta I_C}\Big|_{V_{GS}=} \text{ مقدار ثابت}$$

مدل سیگنال کوچک AC ترانزیستور JFET

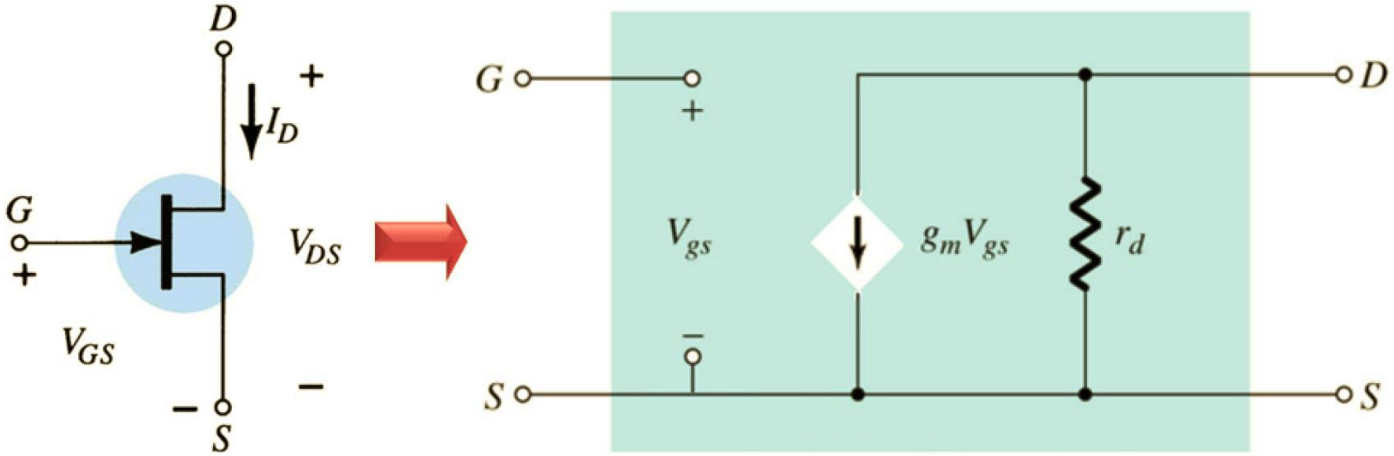

برای استفاده از ترانزیستور JFET باید به بایاسینگ (تغذیه) آرایش قرار گیری ترانزیستور در مدار توجه کرد برای ترانزیستور از بایاسینگ مستقیم، سرخود و مقسم ولتاژ استفاده می‌شود. آرایش ترانزیستور JFET نیز شبیه ترانزیستور BJT می‌باشد، که به سه صورت سورس مشترک (CS) ، درین مشترک (CD) و گیت مشترک (CG) انجام می‌شود.

۱) تقویت کننده سورس مشترک (CS) با بایاسینگ مستقیم

در بررسی سیگنال کوچک سه پارامتر امپدانس ورودی، امپدانس خروجی و بهره ولتاژ را محاسبه می‌کنیم.

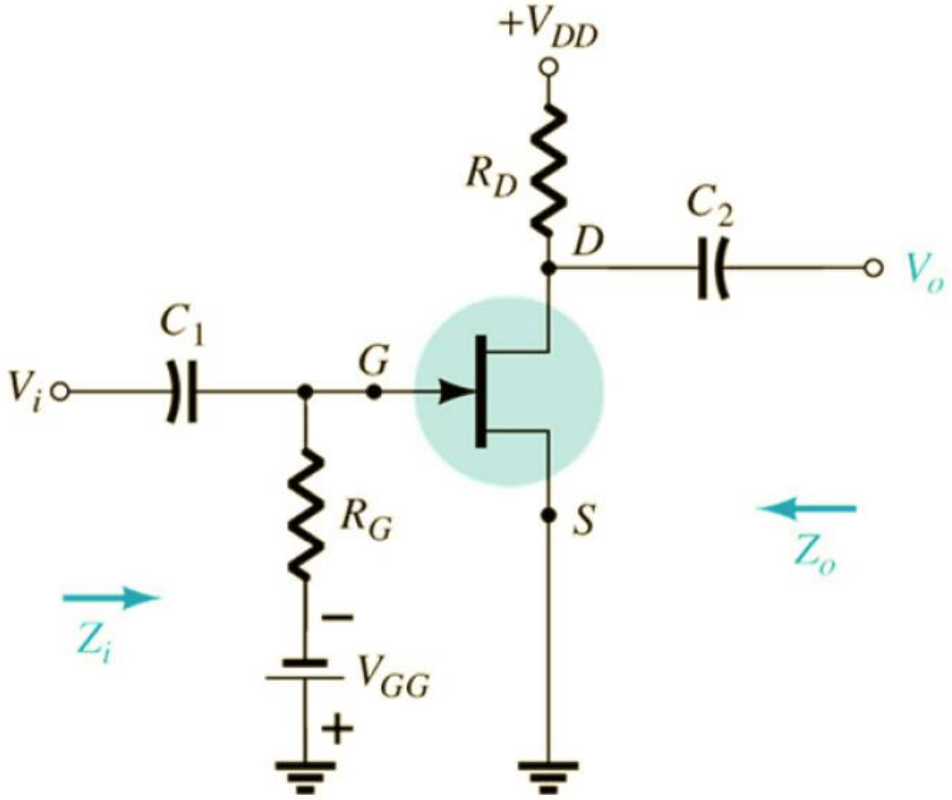

محاسبه Z_i و Z_o ترانزیستور JFET

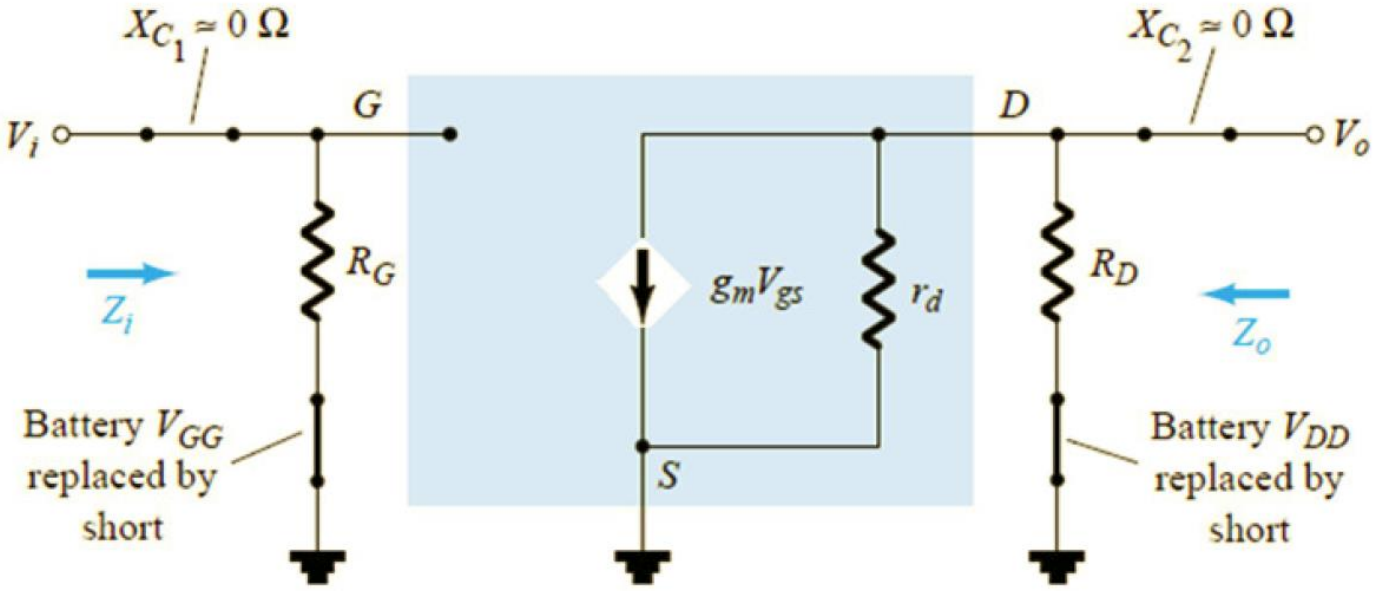

محاسبه امپدانس ورودی ترانزیستور JFET

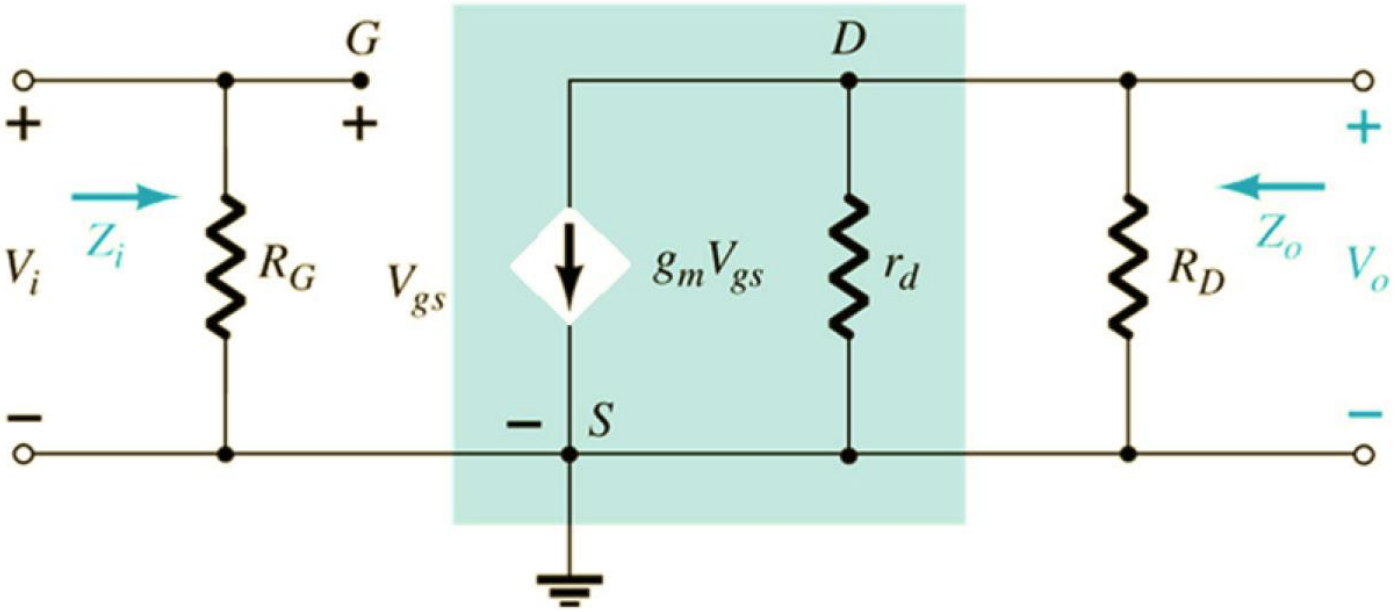

$$Z_i = R_G$$

محاسبه امپدانس خروجی ترانزیستور JFET، یاد آوری منابع مستقل بی‌اثر هستند $V_i = 0$

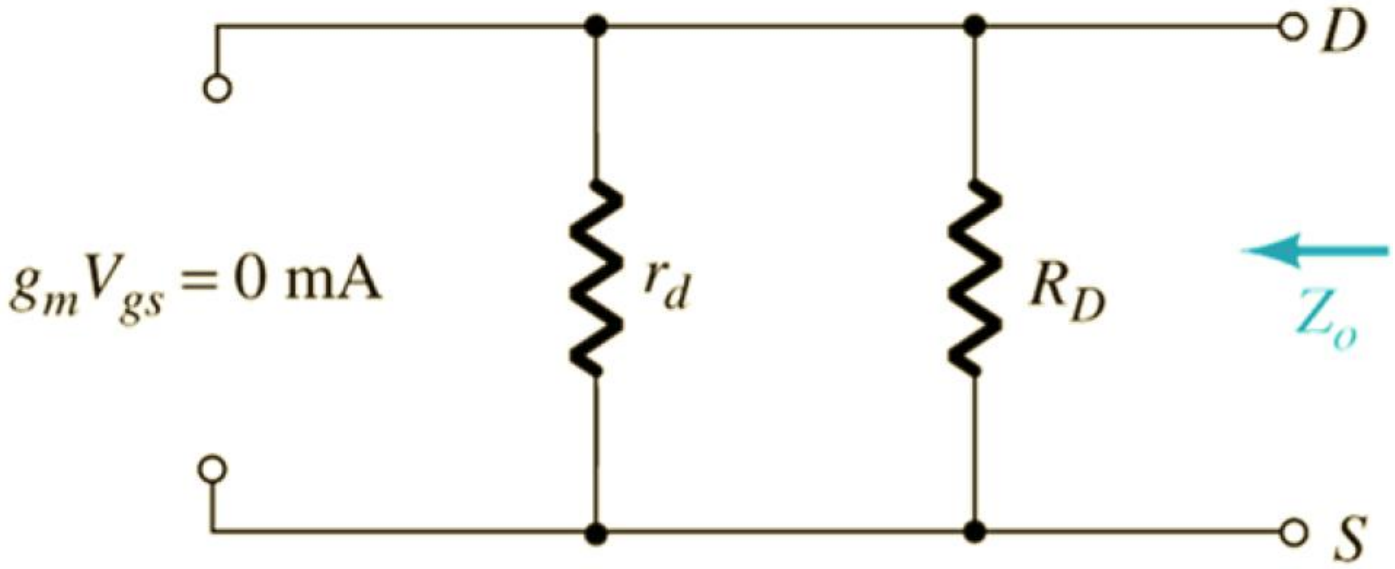

$$Z_o = R_D \parallel r_d$$

حال اگر خیلی بزرگتر از R_D باشد $(r_d \geq 10R_D)$

$$Z_o = R_D$$

محاسبه بهره ولتاژ A_v

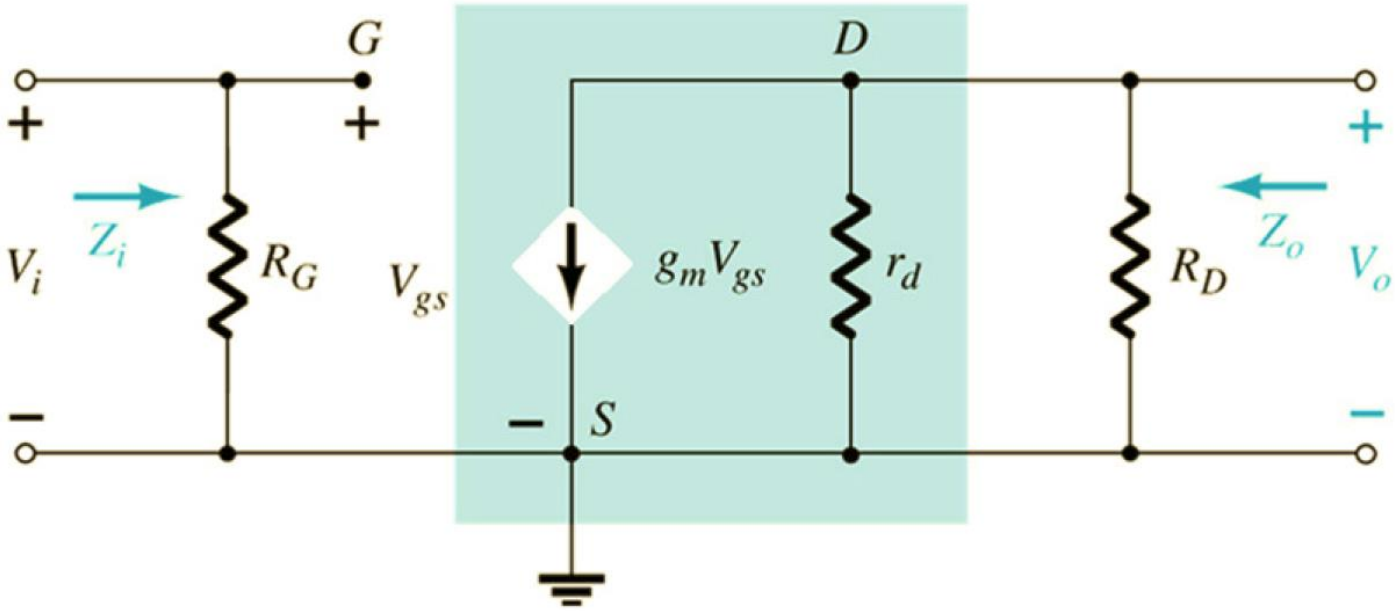

$$V_o \Longrightarrow kvl \Longrightarrow +V_o + I_D R_D = 0 \Longrightarrow +V_o + g_m V_{gs}(R_D \parallel r_d) = 0$$

$$A_V = \frac{V_o}{V_i} \Longrightarrow \qquad V_o = -g_m V_{gs}(R_D \parallel r_d) \quad , \quad V_{gs} = V_i$$

$$\Longrightarrow V_o = -g_m V_i(R_D \parallel r_d)$$

$$A_V = \frac{V_o}{V_i} \Longrightarrow \frac{-g_m V_i(R_D \parallel r_d)}{V_i} = -g_m(R_D \parallel r_d) = -g_m R_D$$

۲) تقویت کننده سورس مشترک (CS) با بایاسینگ سرخود

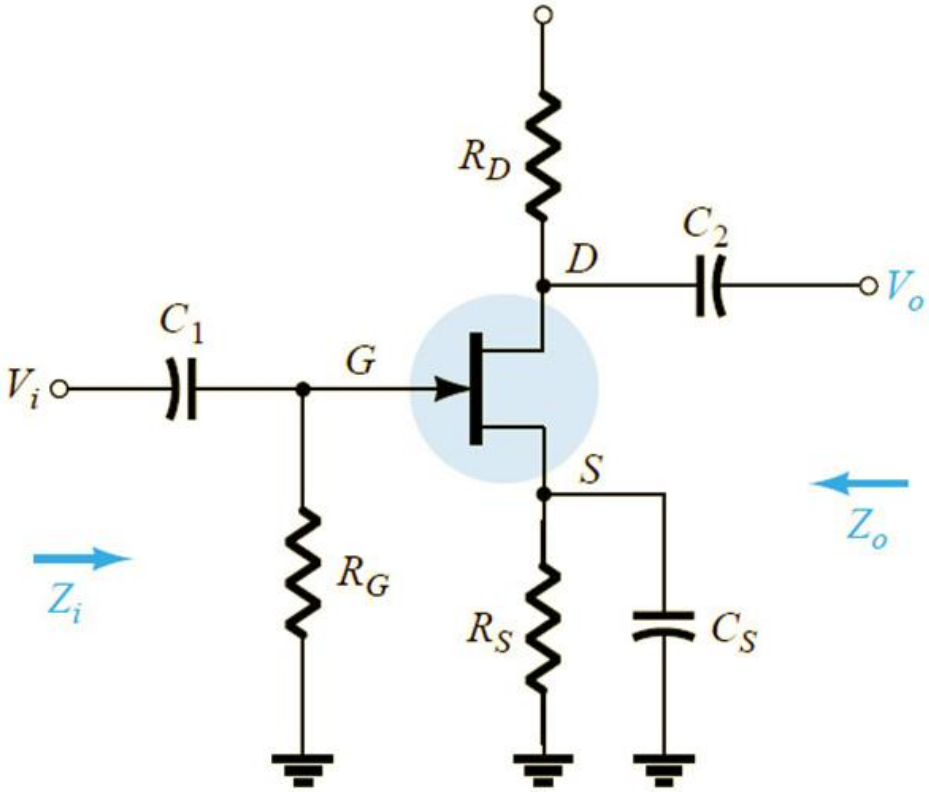

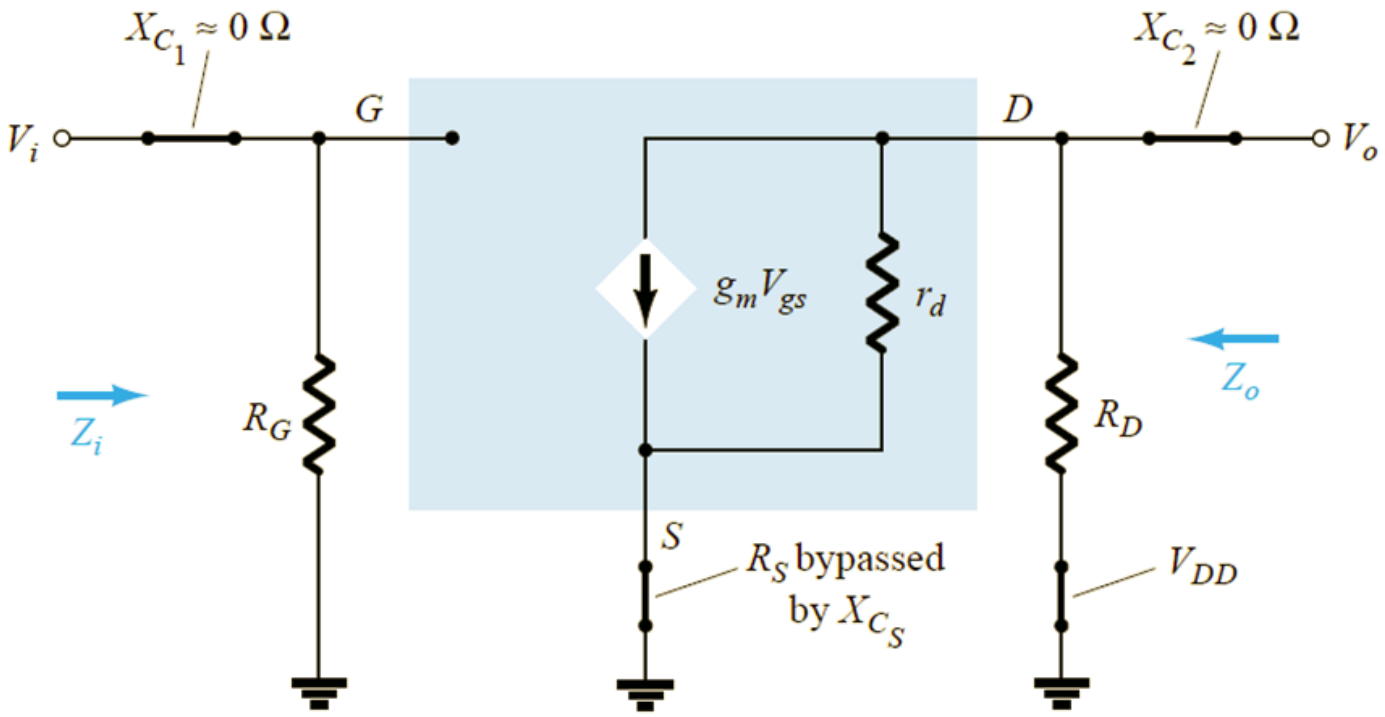

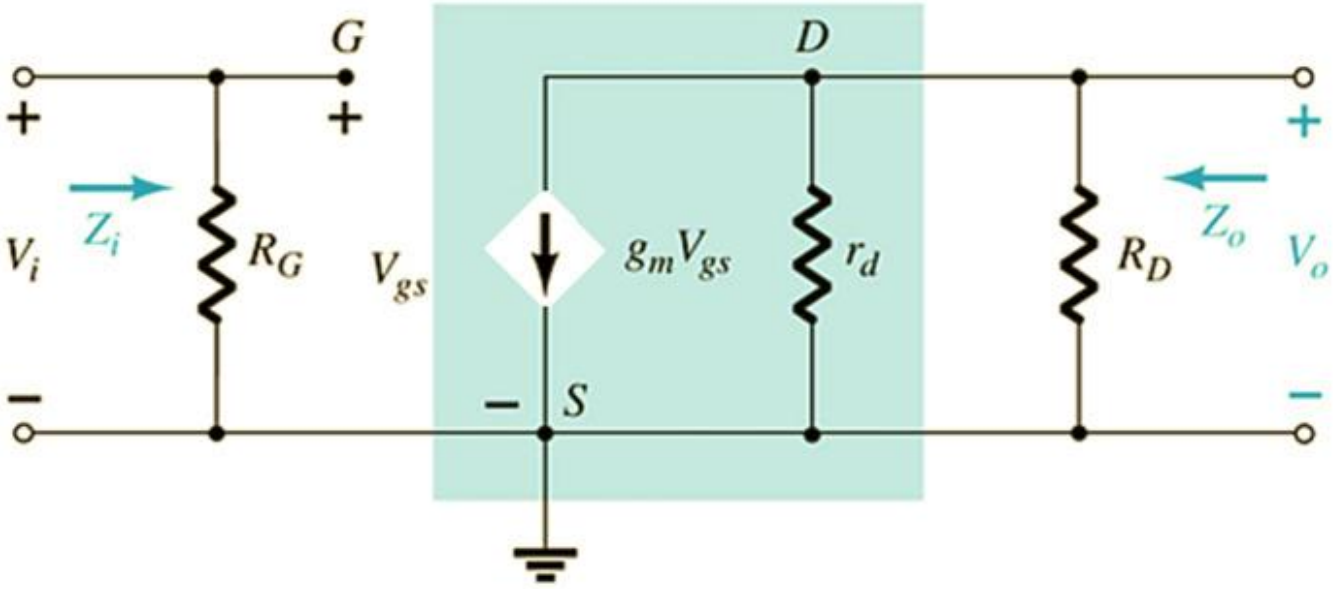

$$Z_i = R_G$$

$$Z_o = R_D \parallel r_d$$

حال اگر خیلی بزرگتر از R_D باشد $(r_d \geq 10R_D)$

$$Z_o = R_D$$

$$A_V = \frac{V_o}{V_i} \Rightarrow \frac{-g_m V_i (R_D \parallel r_d)}{V_i} = -g_m (R_D \parallel r_d) = -g_m R_D$$

مدل سیگنال کوچک بدون خازن C_s و صرف نظر کردن از مقاومت r_d

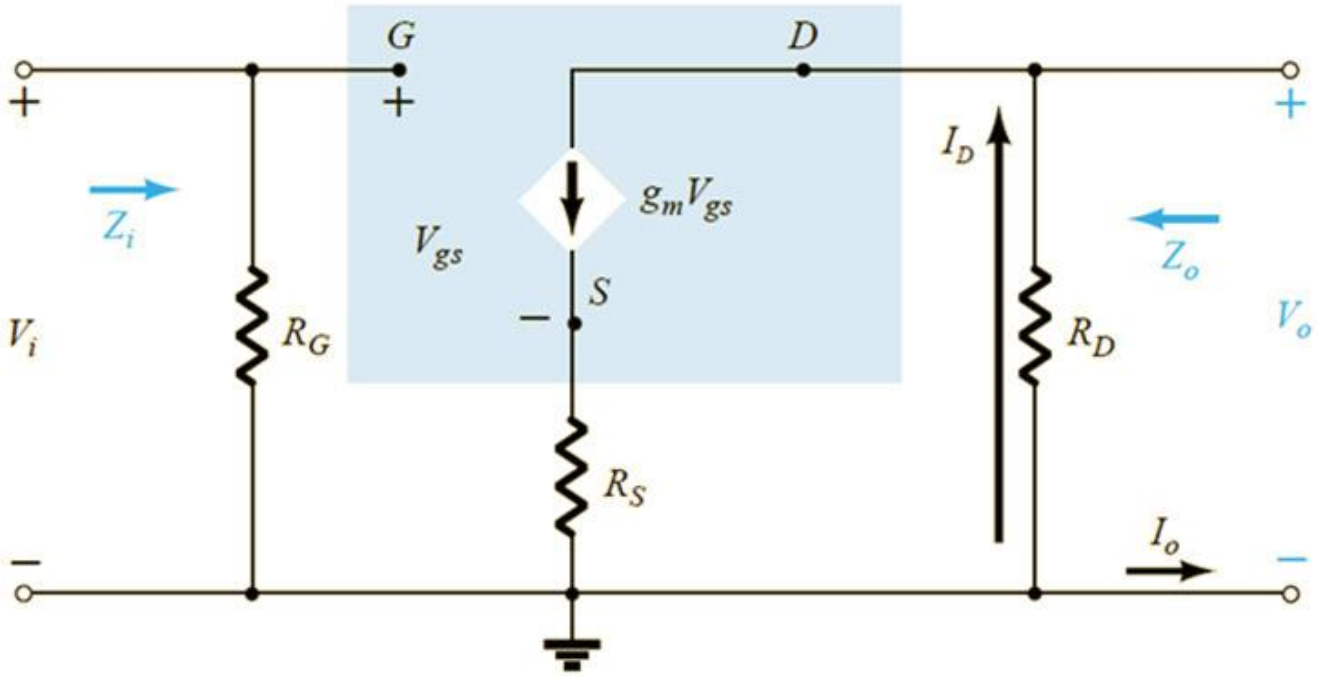

$$Z_i = R_G$$

$$Z_o = \frac{V_o}{I_o} = R_D$$

$$A_V = \frac{V_o}{V_i} \Longrightarrow \frac{-g_m V_i (R_D)}{V_i} = -g_m R_D$$

مدل سیگنال کوچک بدون خازن C_s و در نظر کردن از مقاومت r_d

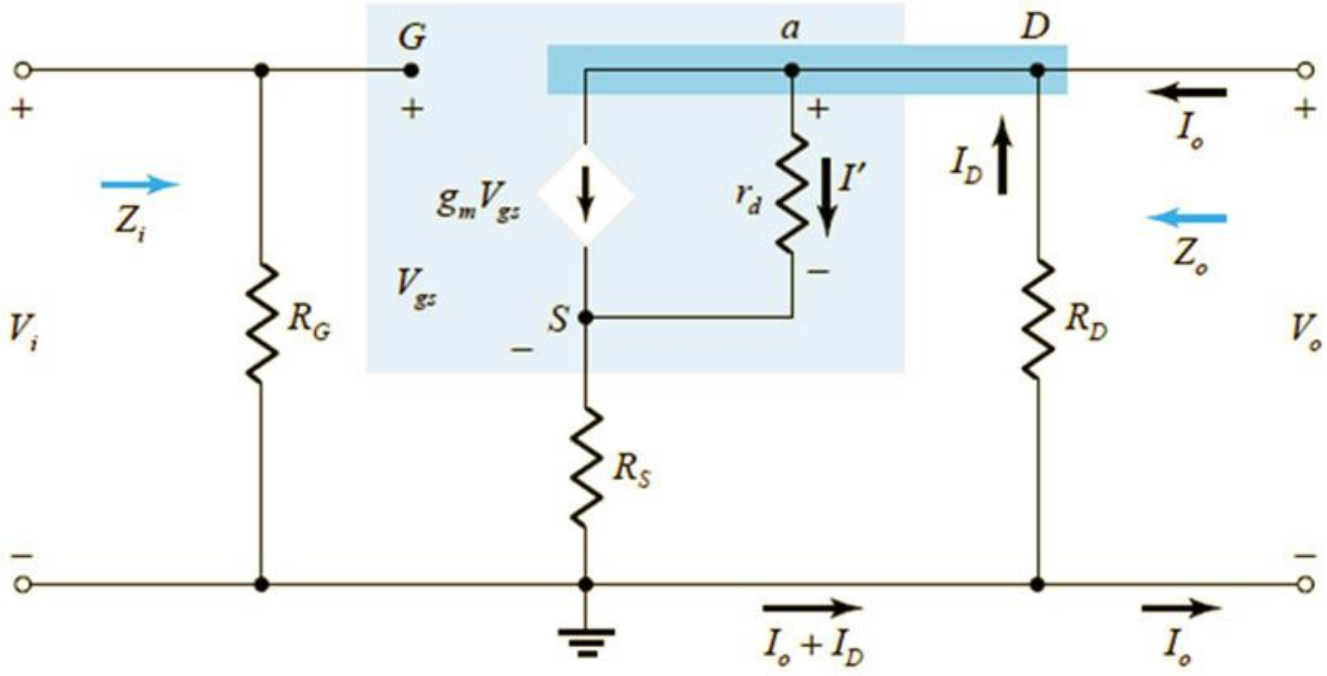

$$Z_i = R_G$$

یادآوری $\frac{V_{gs}}{V_{gs}} = 1$

$$Z_o = \frac{\left(1 + (g_m R_S) + \frac{R_S}{r_d}\right)}{\left(1 + (g_m R_S) + \frac{R_S}{r_d} + \frac{R_D}{r_d}\right)} \times R_D$$

$$Z_o \approx R_D$$

$$A_V = \frac{V_o}{V_i} \Longrightarrow \frac{-g_m(R_D)}{\left(1 + (g_m R_S) + \frac{R_S}{r_d} + \frac{R_D}{r_d}\right)} \approx \frac{-g_m R_D}{1 + (g_m R_S)}$$

۳) تقویت کننده سورس مشترک (CS) با بایاسینگ مقسم ولتاژ

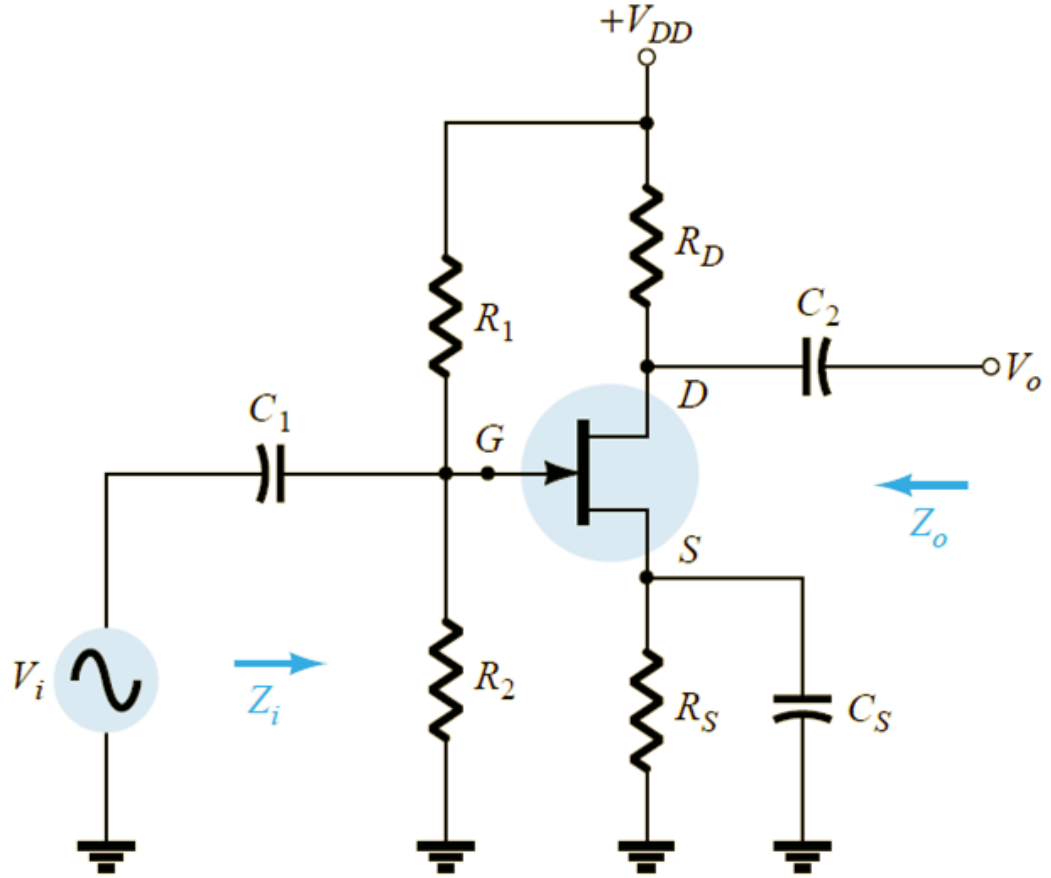

مدل سیگنال کوچک

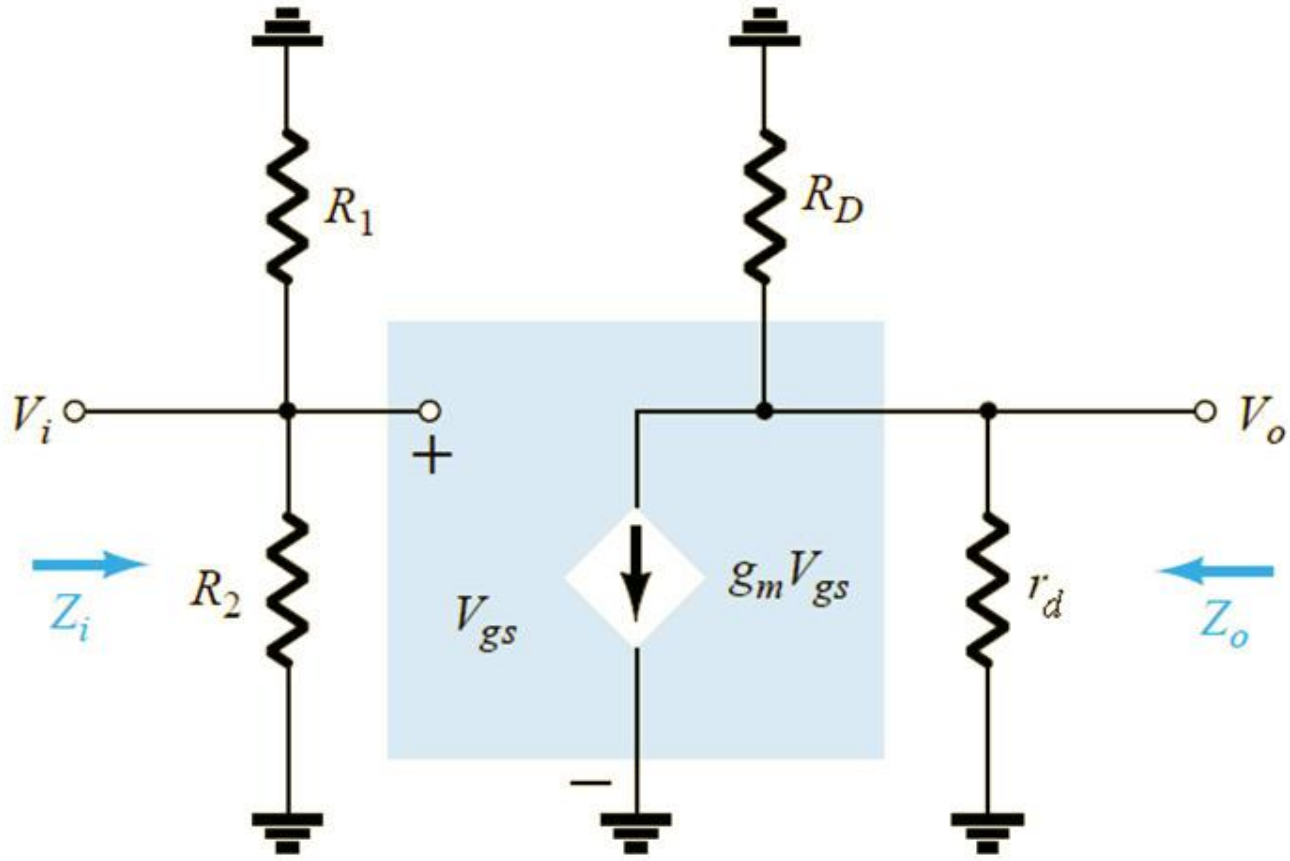

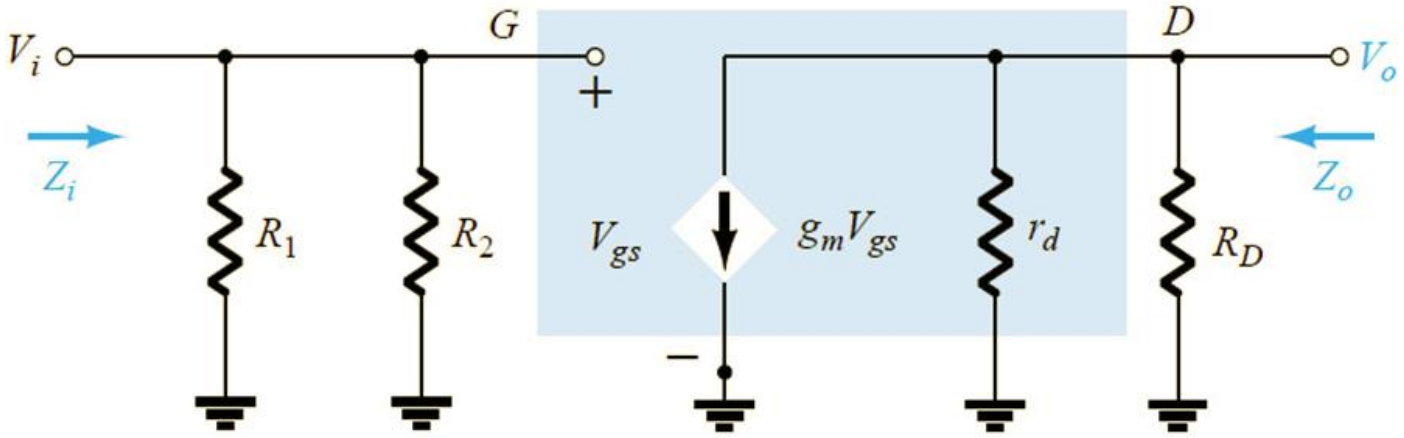

$$Z_i = R_1 \parallel R_2$$

$$Z_o = R_D \parallel r_d$$

حال اگر خیلی بزرگتر از R_D باشد $(r_d \geq 10R_D)$

$$Z_o = R_D$$

$$V_o \Longrightarrow kvl \Longrightarrow +V_o + I_D R_D = 0 \Longrightarrow +V_o + g_m V_{gs}(R_D \parallel r_d) = 0$$

$$A_V = \frac{V_o}{V_i} \Longrightarrow \qquad V_o = -g_m V_{gs}(R_D \parallel r_d) \quad , \quad V_{gs} = V_i$$

$$\Longrightarrow V_o = -g_m V_i(R_D \parallel r_d)$$

$$A_V = \frac{V_o}{V_i} \Longrightarrow \frac{-g_m V_i(R_D \parallel r_d)}{V_i} = -g_m(R_D \parallel r_d) = -g_m R_D$$

۴) تقویت کننده گیت مشترک (CG) با بایاسینگ سرخود

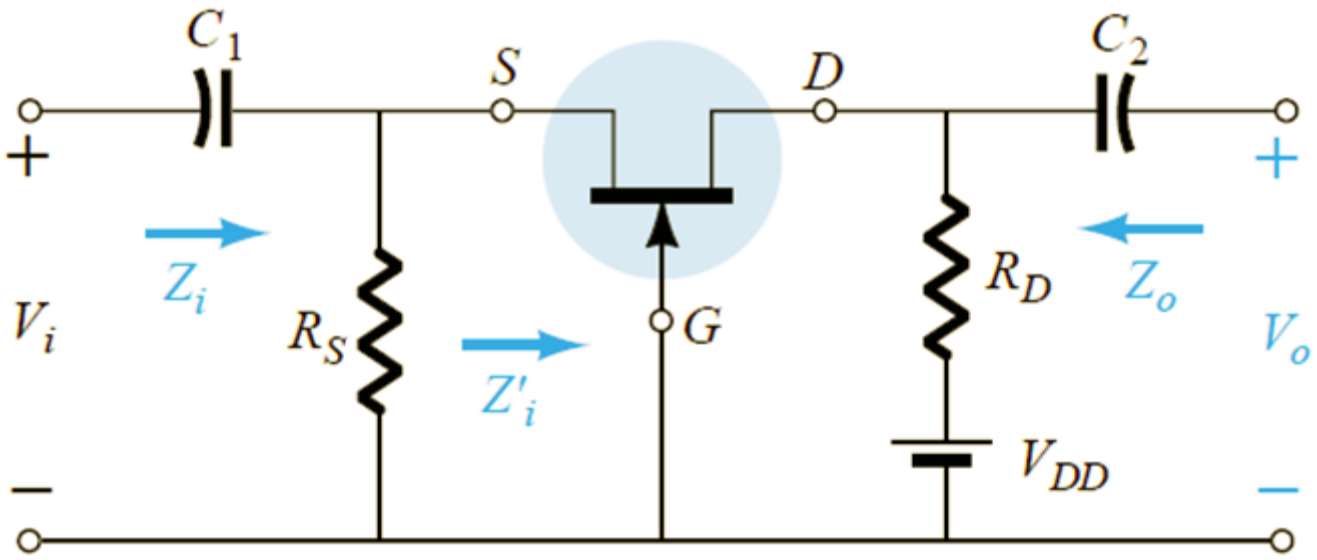

مدل سیگنال کوچک

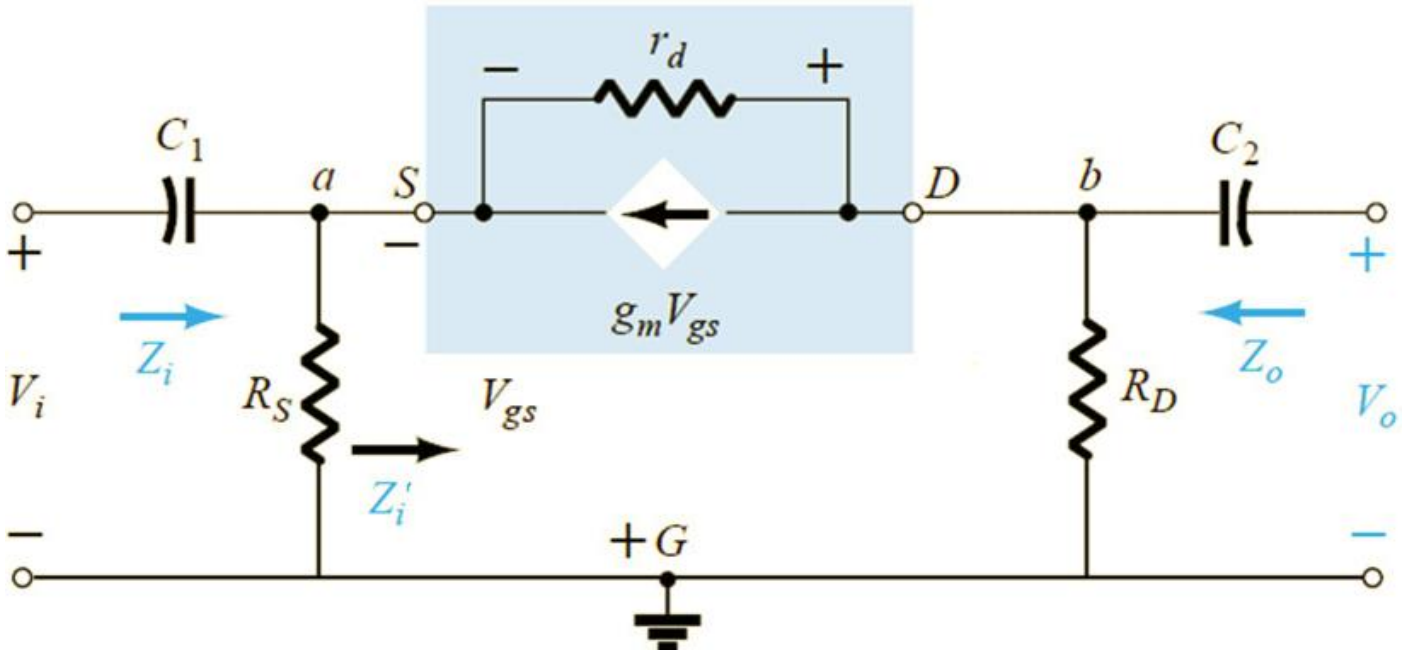

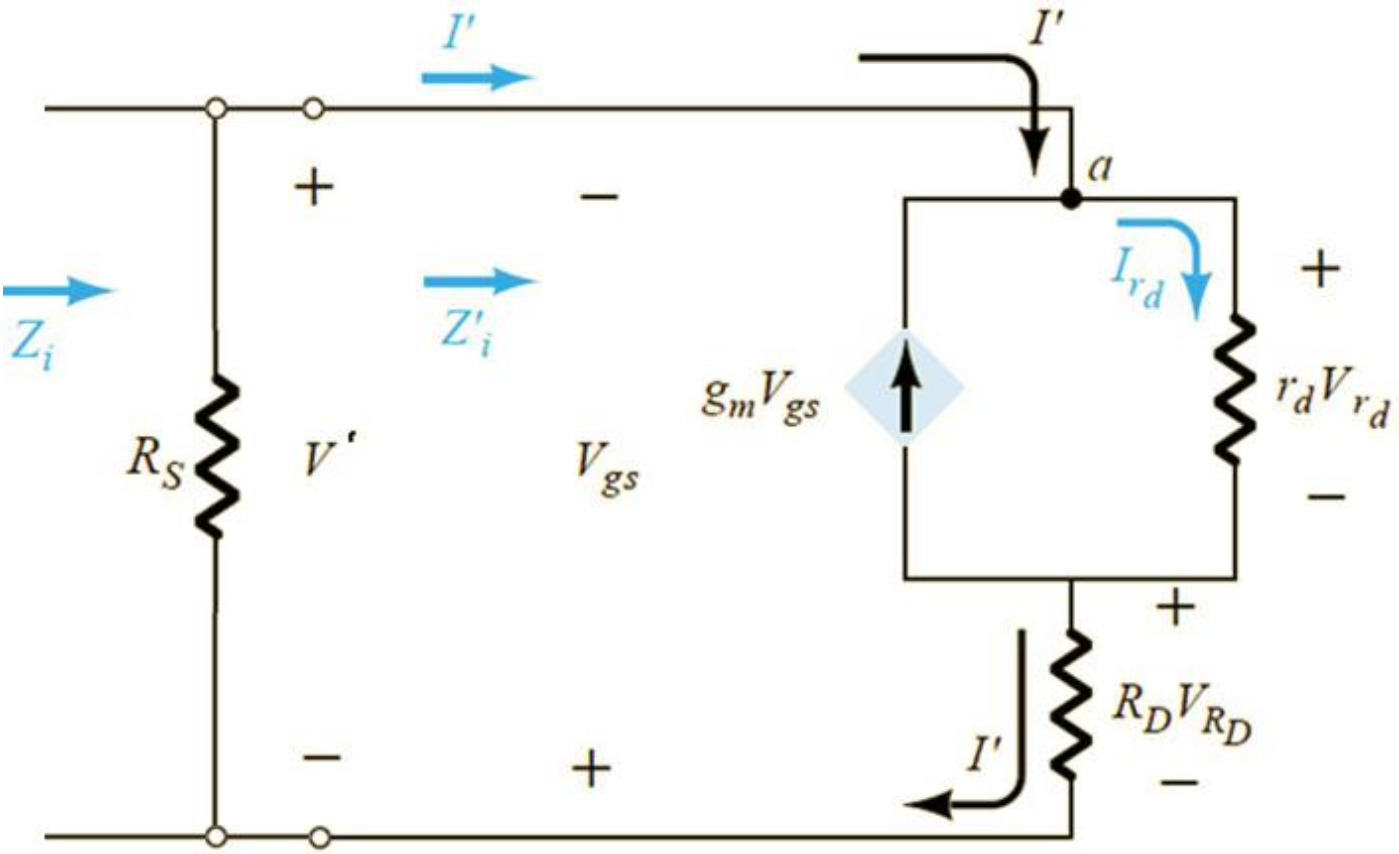

$$Z_i = R_S \parallel \frac{-V_{gs}}{I'}$$

با فرض خیلی بزرگ بودن مقاومت r_d هیچ جریانی از آن عبور نمی‌کند

$$I' = -g_m V_{gs}$$

$$Z_i = R_S \parallel \frac{-V_{gs}}{-g_m V_{gs}} \Longrightarrow Z_i = R_S \parallel \frac{1}{g_m}$$

$$Z'_i \cong \frac{\left(1 + \frac{R_D}{r_d}\right)}{\left(g_m + \frac{1}{r_d}\right)}$$

$$Z_o \cong R_D$$

$$A_V \cong g_m R_D$$

۵) تقویت کننده درین مشترک (CD) با بایاسینگ سرخود

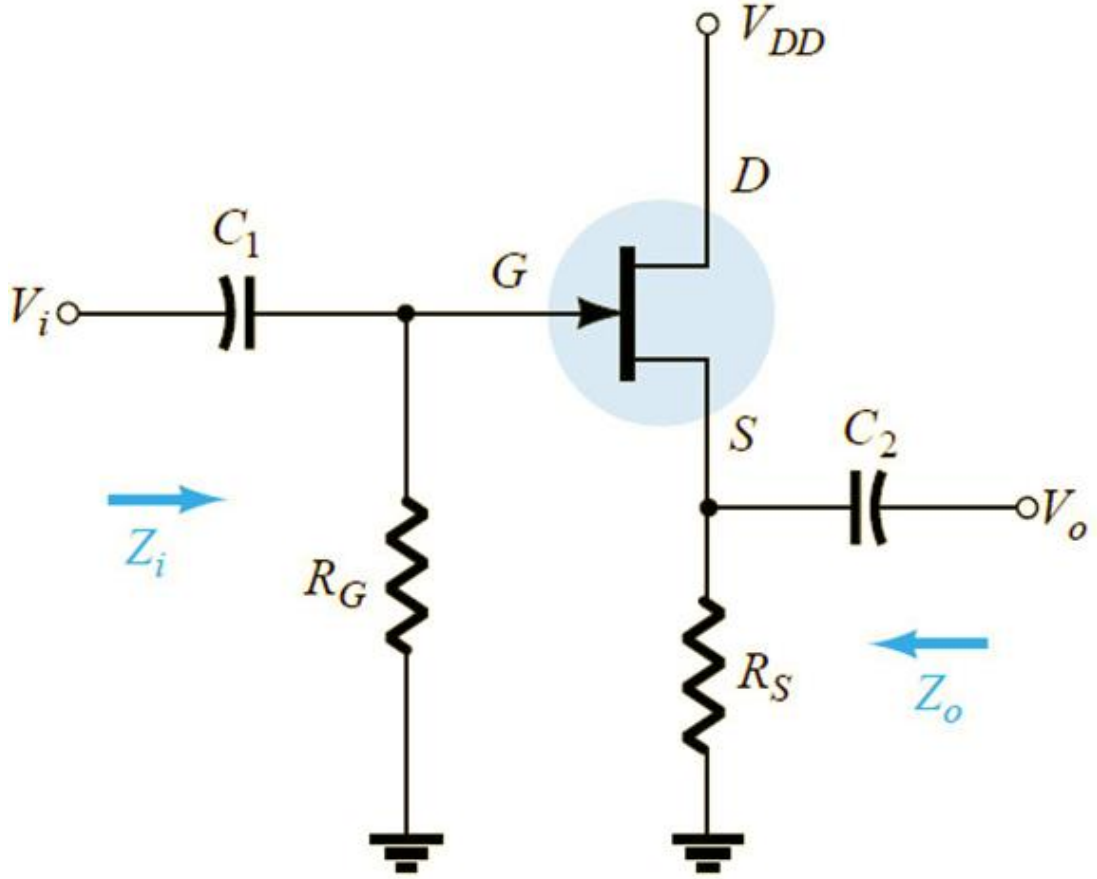

مدل سیگنال کوچک

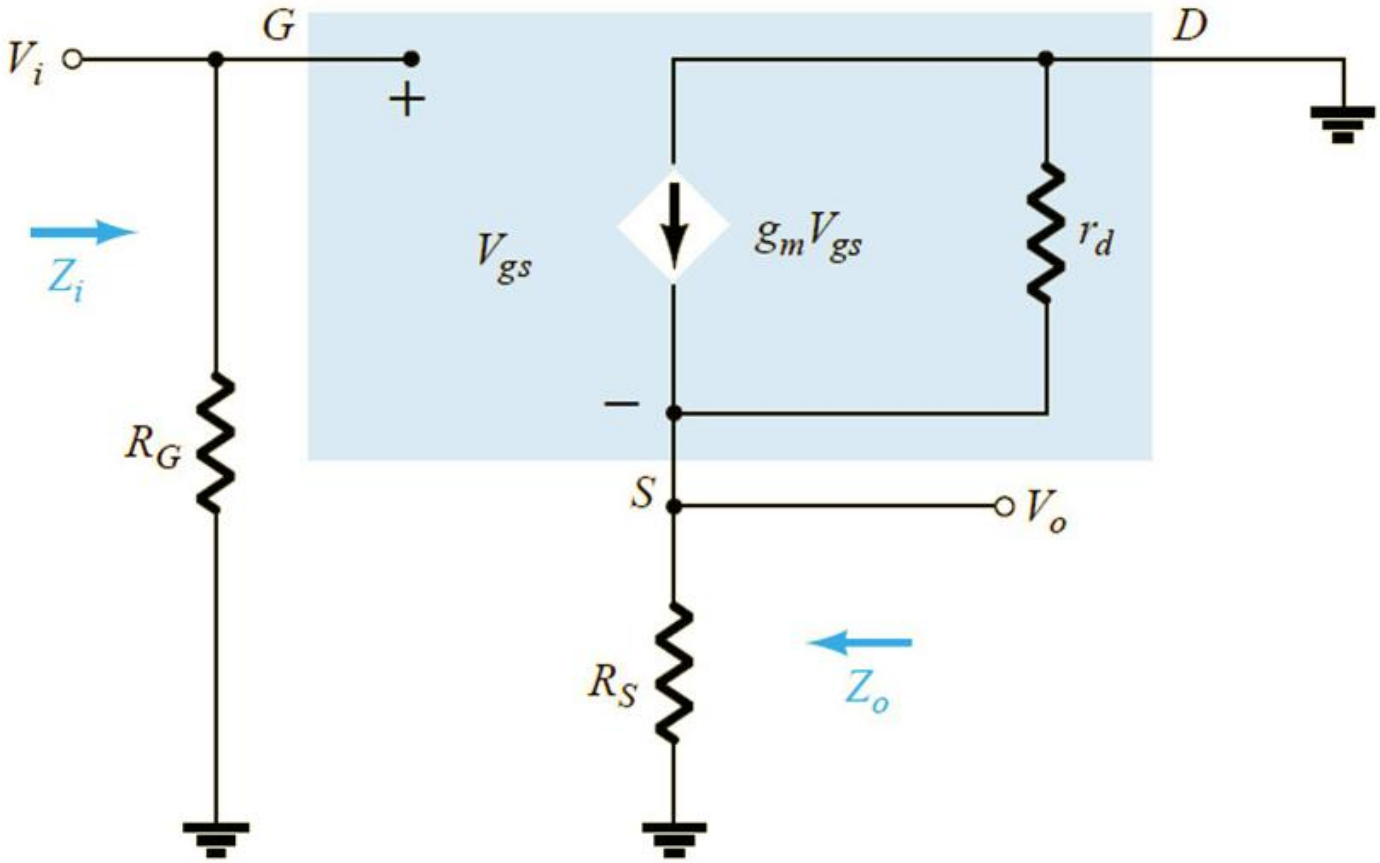

تقویت کننده درین مشترک (CD) یا سورس فالوئر (Source-Follower)

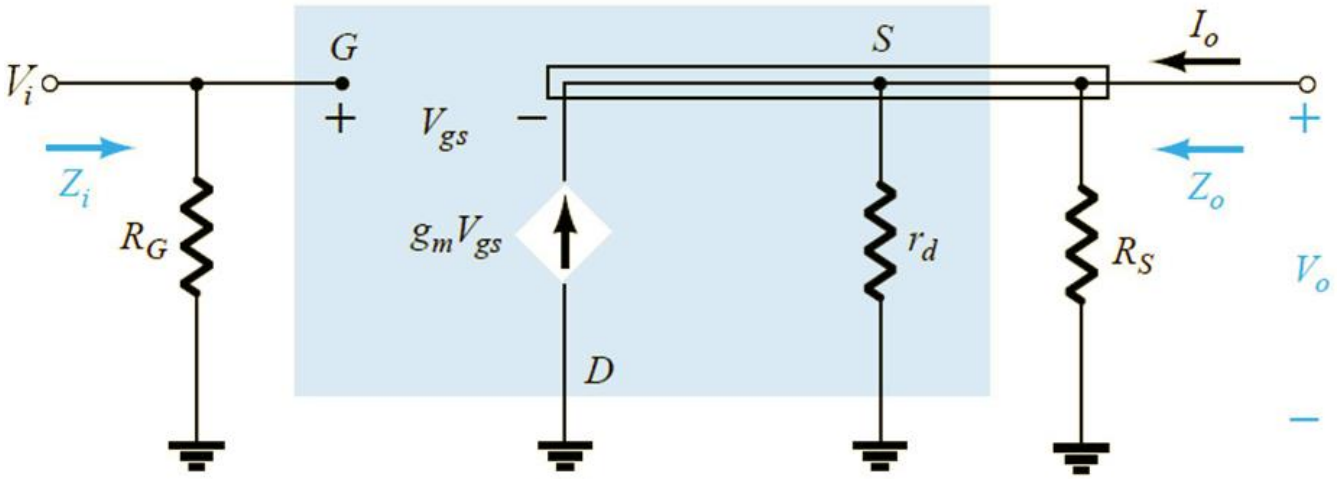

$$Z_i = R_G$$

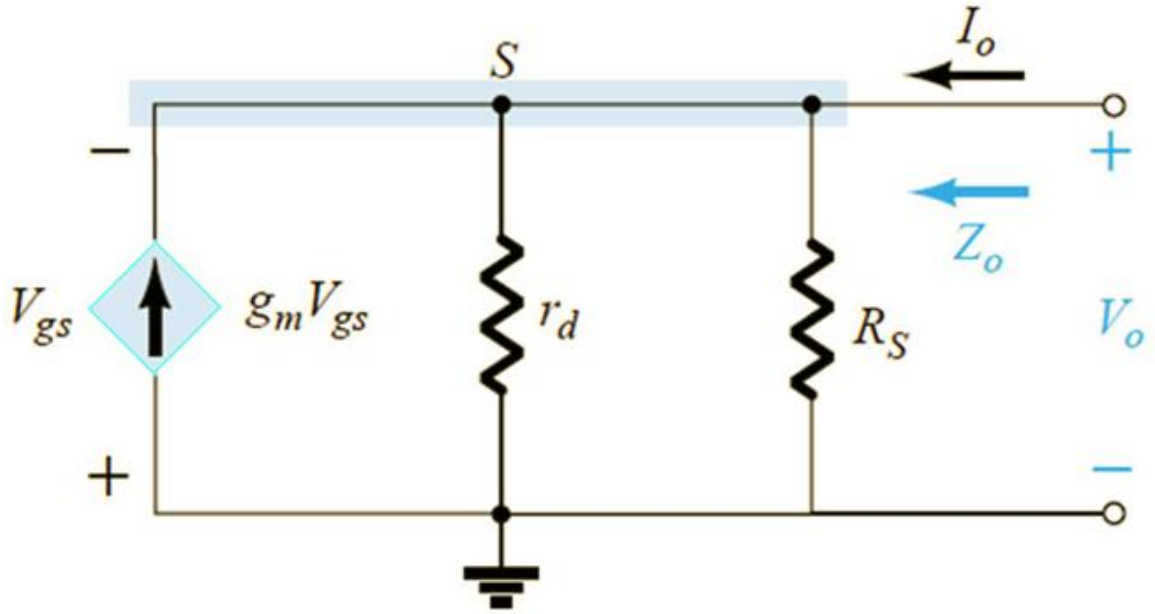

$$Z_o = R_S \parallel \frac{-V_{gs}}{I'}$$

با فرض خیلی بزرگ بودن مقاومت r_d هیچ جریانی از آن عبور نمی‌کند

$$I' = -g_m V_{gs}$$

$$Z_i = R_S \parallel \frac{-V_{gs}}{-g_m V_{gs}} \Longrightarrow Z_i = R_S \parallel \frac{1}{g_m}$$

$$A_V = \frac{V_o}{V_i} \Longrightarrow \frac{g_m(R_S)}{\left(1 + (g_m R_S) + \frac{R_S}{r_d}\right)} \approx \frac{g_m R_S}{1 + (g_m R_S)}$$

مدل سیگنال کوچک ترانزیستور D-MOSFET

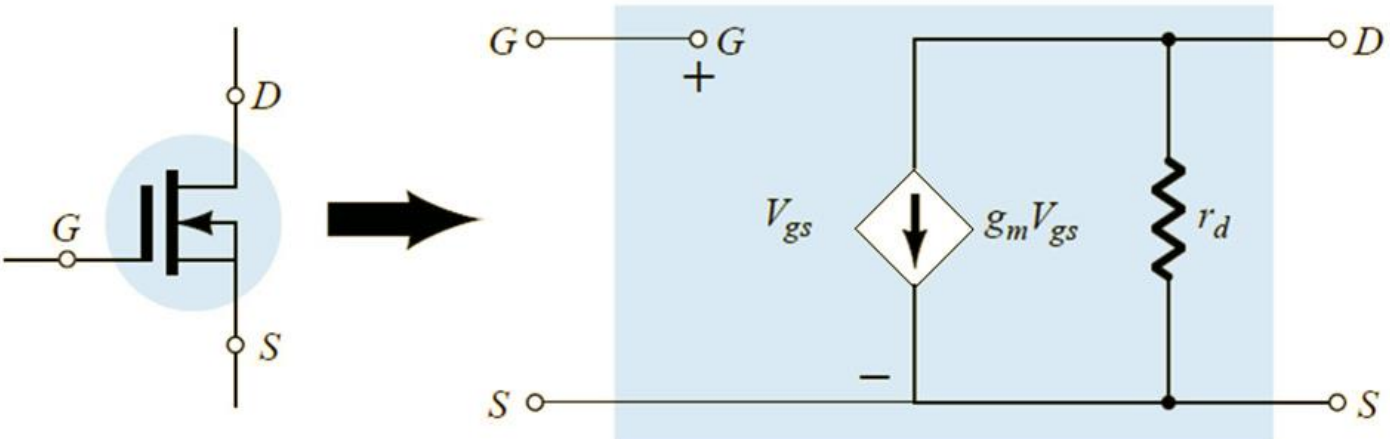

تمرین: در مدار زیر $I_{D_Q} = 7.6mA$ و $V_{GS_Q} = 0.36v$ نقطه کار ترانزیستور است، مقادیر تحلیل AC را محاسبه کنید.

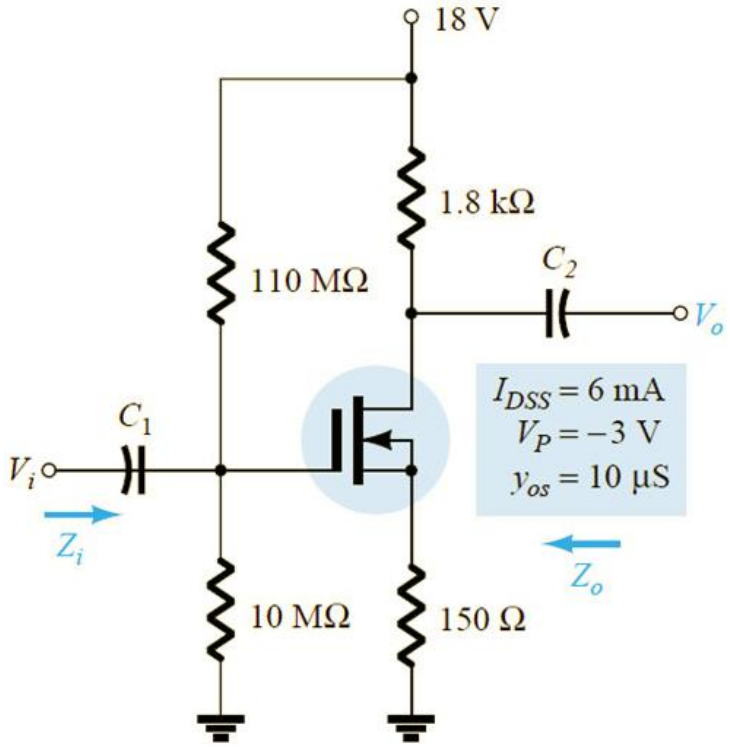

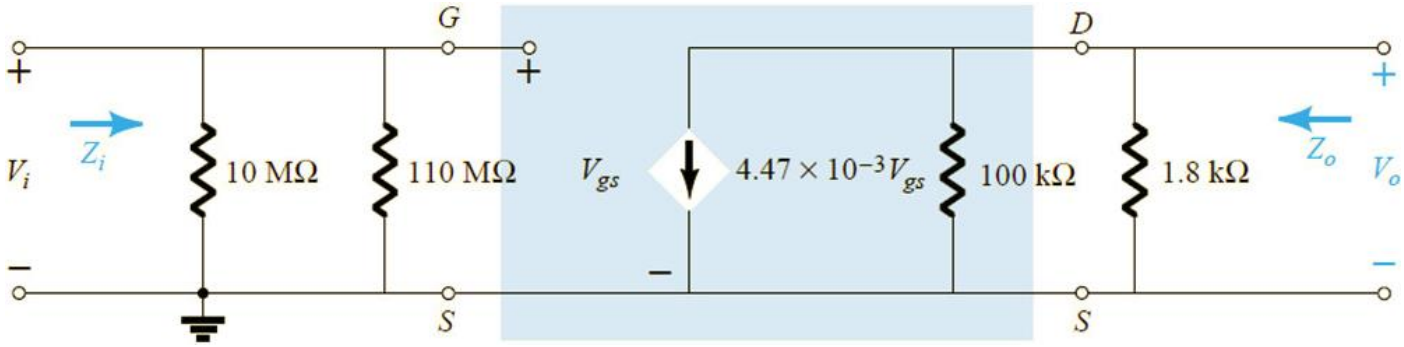

مدل سیگنال کوچک ترانزیستور E-MOSFET

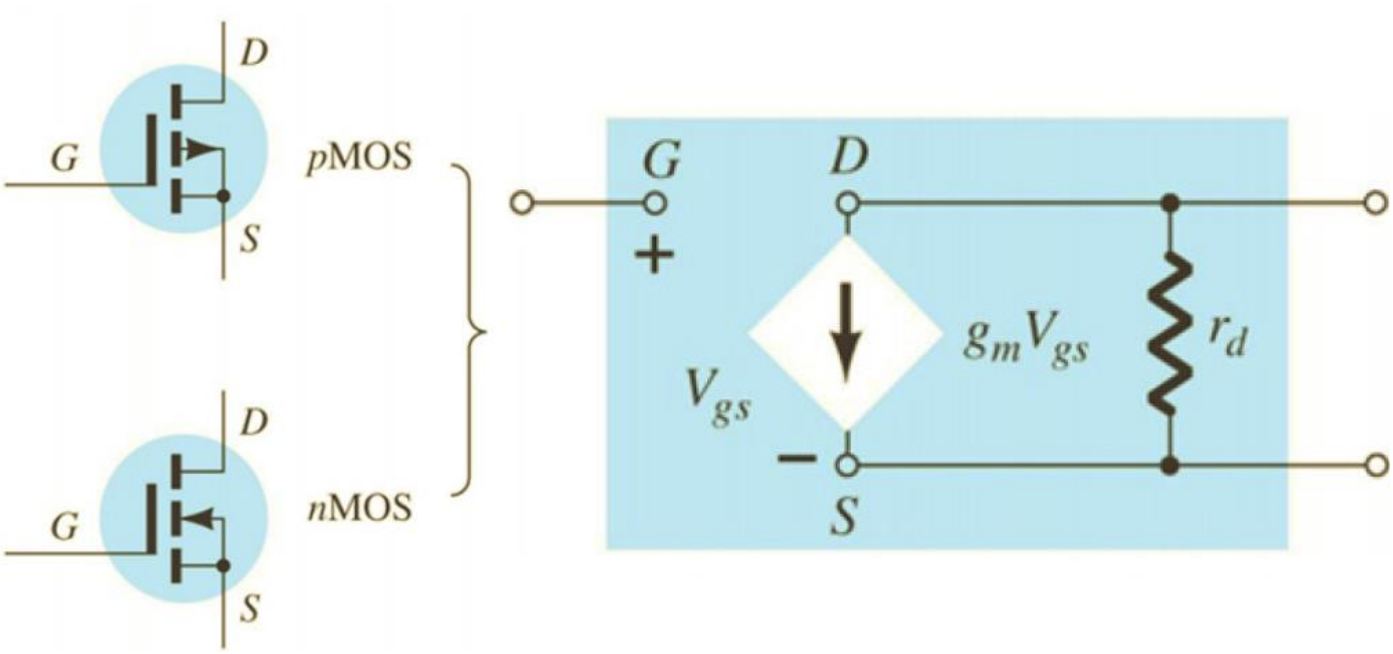

پایان جلسه سیزدهم

روزگار خوشی را برای شما آرزومندم.

محمد اعرابیان